

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO XXXVII (31)

Štev. (No.) 3

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

19. januarja 1978

Ob obletnici Mauserjeve smrti 21. 1. 1977

Umrli so med nami v izseljenstvu pisatelji morda večjega literarnega pomena in vrednosti, toda ob njih obletnicah smrti se jih nismo spominjali z uvodniki. Karel Mauser pa je v tem letu po svoji smrti vzbudil tolikšno pozornost vsega slovenstva v svetu, toliko priznanja svojega dela in soglasja ljudstva z njim in njegovim pisanjem, tudi toliko našega spoštovanja njegove osebnosti kot take — ne samo kot pisatelja —, da čutimo potrebo in dolžnost, da se spomnimo obletnice smrtnega dne tega skromnega javnega delavca v vrtu naše izseljenske skupnosti. Univ. prof. dr. J. Velikonja je na nekem predavanju visokošolcem rekel, da je v njem nekaj potez naših resničnih narodnih voditeljev, kot jih poznamo iz preteklosti. Toda Mauser ni hotel biti in ni bil politik, pač pa je izžareval svetlo luč za jasnost naše poti in nas utrjeval v veri v slovenstvo v vseh njega bistvenih prvinah.

Karel Mauser je bil človek vere. Trdne vere, ki jo dokazuje v vsem svojem pisanju, svojem govorjenju in nehanju, pa tudi ob svoji smrti ne omahuje. Stojim trdno za vsem, kar sem pisal, zakaj naj bi sedaj pred smrtjo omahoval, ko sem na pragu tega, kar sem oznanjal? je govoril prijateljem tik pred smrtjo, ki jo je čakal. Bil je človek prepričanja, ki ga je izpovedoval z vso svojo osebnostjo.

Bil je človek izredne skromnosti. Da, celo preponižnosti. Čutil se je majhnega človeka ob veličini drugih, ki jih je z radostjo pšučal predse. Ni hotel na vodilna mesta, stopal je zvesto za njimi z množicami, z ljudstvom, tako tesno povezan z njim, da ga je to smatralo za svojega in ga končno postavilo pred vse. In zadnji bodo — prvi, pravi Pismo.

Bil je idealist. Velik idealist. Kje tak je še med nami? Vse, kar je pisal in govoril, je govoril iz ljubezni do idealov. 27 knjig in nešteto govorov, skladovnice tiska in besed, prečutih noči in prostih ur dneva: vse je daroval, doslovno daroval narodu. Sam pa je za kruh sebi in družini vse do pokojni ne vrtel stroje za tisočinke milimetra precizne svedre; kar pa je poteklo iz njegovega peresa in govorečih ust, je bil dar njegovega srca Slovincem. Tak idealizem je danes marsikomu nerazumljiv, marsikomu celo nekegijalen do tovarišev, toda bil je iskren izraz njegove ljubezni do bližnjega, do slovenstva v zamejstvu in zdomstvu.

Bil je Slovenec. Velik Slovenec, ki je slovenstvo pojmoval iz tisočletja nazaj preko sedanosti v bodočnost. Pred očmi je imel notranjo podobo slovenstva: narodno zavest in dobroto srca. Od slovenskih mater je zahteval na materinskih dnevih, da je njih dolžnost, navajati in spominjati svoje otroke, da svojega materinskega jezika ne zataje, da spoštuje jezik svojega soseda in da se predvsem nauče — jezika ljubezni, ki „lahko govori tudi skozi mastusa usta...“ Bil je Slovenec in človek.

Bil je pisatelj. Pisatelj, ki je hotel biti preprost, ki je hotel pisati, da bi ga ljudstvo bralo in umelo, ki je hotel, da bi po njegovem pisateljevanju bili ljudje bolj slovenski in človeško plemenitejši; ki je hotel oblikovati dobre ljudi. Na nekem lističu, ki ga imam v arhivu nepriobčenega, je začrtal to misel: „Iskanje za dobrimi ljudmi je človekov poklic. To iskanje ob zlobi in sebičnosti ljudi, ki ne vidijo sočloveka, in tistih, ki jim je vse denar in imajo naprodaj vse, je tako obupno iskanje, da mora človek zboleti. Mislim na zadnjo preprostost, ko ne bom nič več imel, razen krste in pokrova na njej. Moj Bog, živeti v tem okolju in se boriti, da ostaneš človek, je nekaj težkega. Premišljujem, in premišljujem in vse je tako piškavo malo vredno.“ Iz tega razumemo, zakaj je kot pisatelj tako izključno pisatelj dobrih ljudi, da ga zato smatra marsikdo za ljudsko in narodno vzgojnega, angažiranega, maloživljenjskega, manjpomembnega, večerniškega. Tako delo je bilo zanj večje vrednosti, kot biti zgolj umetnik.

DIKTATOR TITO MORA IZBIRATI

NEZAUPLJIVI GENERALI

V zvezi z odstranitvijo Titove zadnje žene Jovanke iz njegove neposredne okolice, kjer si je bila pridobila močan vpliv na notranjopolitična dogajanja v državi in v partiji, prihajajo iz Beograda v inozemstvo zanesljiva poročila, da stojijo za vsemi temi dogodki poleg nekaterih hrvaških tudi in predvsem srbski partijski in vojaški veljaki. Med temi omenjajo sedanjega jugoslovanskega obrambnega ministra generala Nikolo Ljubičića, ki ga hoče diktator Tito postaviti za šefa srbske partije, da bi v Beogradu na partijskem stolčku sedel „zanesljiv“ Srb, ko Tita ne bo več. Problem pri vsem tem pa je ta, da Tito in njegova okolica ne morejo najti dovolj zanesljivega partijca za obrambno ministrstvo, ki mu sedaj načeljuje omenjeni gral. Ljubičić.

Ljubičić, ki je sedaj star 61 let, je bil kot bivši partizanski bорец nastavljen za obrambnega ministra ob reorganizaciji jugoslovanske vojske leta 1968, ko je Moskva pokorila Češkoslovaško. Ko je nato štiri leta pozneje Tito dal počistiti vrhovno vodstvo srbske KP z odstranitvijo bivšega ministra Marka Nikežića in partijske tajnice Latinke Perović, je srbska KP do danes ostala na močno trhljih nogah. Srbija, poleg Hrvatske, za jugoslovansko KP predstavlja največji problem zaradi vedno večje partijske nestabilnosti in vedno številnejših partijskih in drugih disidentov.

Za grala. Ljubičića ne najdejo vojaškega naslednika. Oba grala, ki bi mu morala po činu slediti: Djoko Jovančić (60 let) in Miloš Šumonja (59 let), sta bila Jovankinova ljubljence ter sta zato z njo vred padla v nemilost. Jovančić je bil med vojno Jovankin partizanski poveljnik. Z Jovankino odstranitvijo je bil tudi Jovančić odstavljen s svojega položaja v obrambnem mini-

strstvu v Beogradu. Istočasno pa je bil Šumonja odstavljen kot pomočnik obrambnega ministra ter poslan za jugoslovanskega poslanika v Hague na Nizozemskem.

V po-Titovi dobi bo ZSSR brez dvoma podvojila svoj politični in vojaški pritisk na Jugoslavijo. Vloga jugoslovanskih oboroženih sil bo takrat vsakakor odločilnega pomena. Če grala. Ljubičića Tito potisne iz obrambnega ministrstva na vrhovno srbsko partijsko mesto, bo na njegovo mesto moral postaviti povsem zanesljivega partijskega generala.

V poštev bi prišla dva slovenska generala, toda v Beogradu smatrajo, da so Slovenci že dovolj reprezentirani v političnem vodstvu države in partije. Med njimi imenujejo predvsem sedanjega partijskega tajnika Staneta Dolanca ter glavnega partijskega ideologa Edvarda Kardelja, ki ga tudi še vedno smatrajo za Titovega naslednika — če mu bo zdravje dopuščalo. Pred kratkim je Kardelj namreč spet bil v bolnišnici zaradi tromboze.

Ker bodo po vsej republiki v prvi polovici letošnjega leta spet partijski kongresi, 11. kongres jugoslovanske KP pa je predviden za konec maja ali začetek junija t. l., preostaja diktatorju Titu malo časa za odločitev, kdo naj nadomesti grala. Ljubičića. Po vsej verjetnosti se bo končno odločil za Branka Mikulića, partijskega vodjo iz Bosne. Doslej se je Mikuliću posrečilo spretno ribariti v kalnih vodah v Bosni med tamkajšnjimi Srbi, Hrvati in muslimani, ki jih danes v Jugoslaviji smatrajo za posebno narodnost. Dejstvo, da je Mikulić hrvatskega rodu, bo Titu posebno prav hodilo, saj bo lahko s tem Hrvatom pokazal, da je pri nastavitvi mislil prav nanje.

v svoji narodni preteklosti, pogum, trpljenje in muke tisočerih, ki so stali in padli v brambo svobode in krščanstva. Če bomo dihalni vanjo, jo bomo razplamteli v veliko mogočno baklo, ki bo svetila nam in rodu za nami. Če jo bomo ugašali z brezbriznostjo, s plašnostjo, s kompromisarstvom, z umikanjem, kako naj potem stojimo pred mladim rodom, ki naj bi mogočno baklo vzel iz naših rok in jo bo izročil spet rodu, ki bo zrasel iz njega?“

To je govoril med nami in za nas, zato naj bo dvakrat podčrtano.

Tole pa je tudi zapisal, tudi za nas in za sedanji čas še posebej in je vredno ponatisa ob njegovi obletnici smrti:

„Kadarkoli pišem o knjigah, mi je težko. Noben kulturni delavec ne pričakuje ob bralcev žrtev, ki bi ne bile znosne. Tudi zahvale ne pričakuje. Čaka samo eno: da bi bralci pokazali, da jim je slovenska knjiga tudi na tujem draga zavoljo tega, ker je slovenska. Kaj je res treba beračiti med našimi ljudmi, beračiti, da slovenska beseda med nami še živi. Če je treba beračiti, potem je bolje, da naredimo križ čez vse, da umetniki svoje rokopise zapro v predale in puste, da nas tuje življenje prevale. Če se ne znamo držati niti osnov, če nam niti knjiga v materinščini ni več draga, kaj nam je potlej še drago? Mi smo svojo kulturo prinesli s seboj, pa je treba prositi in beračiti, da moremo živeti. Če je res vse drugo lepše, potlej zaprimo svoje kulturne stojnice, če tako banalno zapišem, zaprimo in pokropimo in lezimo, pa umrmo narodnostno ob tujem kruhu... In bomo mrtvi v veliko veselje teh, ki našo smrt čakajo. In teh ni malo.“

Že samo zaradi teh zadnjih dveh citatov, bi Karel Mauser zaslužil, da se ga spomnimo in ponovimo njegov glas ob prvi obletnici smrti. V skromno opombo sicer, toda opozori naj Slovence v svetu na pisatelja, ki se je ves razdajal in razdal za nje.

Hvaležnost in spomin naj mu bo naše povračilo.

td.

Por la libertad de cultos

Reiteradamente se ha denunciado, desde la aparición del comunismo, su posición antireligiosa y la persecución a la que sometía a los ciudadanos de los países que dominaba, debido a sus prácticas religiosas. Ahora ha sido nuevamente la Santa Sede la que ha reiterado esta denuncia.

El papa Paulo VI condenó a los regímenes que niegan libertad de culto a sus ciudadanos, mientras que se vuelven todo alabanzas a los principios de los derechos humanos.

El Sumo Pontífice de 80 años eligió el tema de los derechos humanos para su mensaje del Año Nuevo dirigido a los diplomáticos acreditados ante la Santa Sede.

El Santo Padre no especificó nombre alguno, pero los diplomáticos señalaron que evidentemente sus palabras estuvieron dirigidas contra la Unión Soviética y las naciones del bloque oriental.

“La Iglesia sigue con interés las discusiones, a menudo apasionadamente y a menudo con actitud, sobre los derechos humanos, especialmente los referentes a la libertad religiosa, a la igualdad racial y al derecho de integridad física y psicológica” manifestó Paulo VI hablando en francés.

“Casi todas las constituciones del mundo favorecen la libertad de culto, pero no podemos dejar de notar las limitaciones y prohibiciones impuestas en muchas naciones.

“Varias ideologías ampliamente diseminadas desean caracterizar la fe en Dios como un síntoma de debilidad y enajenamiento, y muchas creencias están forzadas a someterse a la discriminación contra ellas y sus hijos. Muchos creyentes siguen siendo considerados como ciudadanos sospechosos que deben ser mantenidos bajo vigilancia”.

Evrokominizem, socializem in Amerika

Ni se še pozabilo, da je l. 1975 Amerika (ZDA) italijanskemu partijskemu voditelju za zunanje zadeve Sergiju Segre stavila pogoj, da dobi vizo za prihod v ZDA le, če ne bo nastopil z govorom na zborovanju političnih znanstvenikov v tej deželi. Segre je pogoj odklonil in ni prišel. Pred kratkim so povabile univerze Harvard, Yale in John Hopkins španskega voditelja kom. partije Santiaga Carrillo, naj pride podati vrsto predavanj. Mož je dobil ameriško vizo brez kakršnihkoli pogojev. Isti komunist se je v imenu svoje partije udeležil proslave 60-letnice boljševiške revolucije v Moskvi, pa mu tam niso dovolili nastopiti z govorom.

Kako te zanimive reči razložiti in potegniti pravilne zaključke? Človek bi sklepal, da so se v zadnjem času začeli politični vetrovi med Vzhodom in Zahodom na evropskem kontinentu prav znatno obračati. Še pred dvema letoma je bilo kazno, da je zapadno Evropo, to sedanjo trdnjavo politične svobode in stabilnosti, zajela mrzla burja z vzhoda, grozeč odpihati stoletne pridobitve kulturne in politične svobode. Toda preden je dosegla kontinent, se je spremenila v pohleven veter evrokominizma, ki pihlja v ušesa veselo oznanilo o komunizmu in čiste demokracije, političnega pluralizma in neoviranega sodelovanja z drugimi strankami. Zavrača diktaturo proletariata in moskovski Rim.

Prvi in najzgovornejši apostol tega spremenjenega komunističnega nauka je tajnik španske partije Carrillo, ki je o svojem konceptu komunizma napisal tudi knjigo in ga je zato Moskva srdito napadla, češ da seje zmedo in razdor v škodo svetovnemu komunizmu. Da seje zmedo in povzroča negotovost v vrstah marksističnih gibanj vseh vrst in smeri, bo držalo. Zlasti velja ta obtožba glede nejasne meje med gibanji, ki sama sebe imenujejo socialistična, ali socialno demokratska in pa med onimi, ki so po partijah trdno komunistična, čeravno zelo rada uporabljajo za celotni sistem kot tak ime socializem. Iz skušnje vemo, da dosledno govorijo stoprocentni komunisti o „različnih potih v socializem“, ne v komunizem. Prvo se lepše in milejše sliši.

Carrillo sam priznava, da je med novim konceptom evrokominizma in med marksističnim socializmom zelo malo razlike, če jo je sploh kaj. Na drugi strani je tudi res, da je pravega marksističnega socializma v Evropi danes že zelo malo; vse kaže, da je njegovo vlogo prevzel ali jo želi prevzeti evrokominizem, četudi je veliko vprašanje, ali se bo evrokominizem, če bi se prikopal do oblasti, res držal načel odprte družbe, demokracije in političnih svobod. V tem je namreč ravno razloček med socializmom in komunizmom. Na to vprašanje bo odgovorila bodočnost.

Že sedaj pa moremo z gotovostjo ugotoviti, da se politično mišljenje tako

na Vzhodu kot na Zahodu temeljito spreminja. Primer političnega ravnanja s Santiagom Carrillom v Moskvi in v Washingtonu je dovolj zgovoren dokaz za to. Dočim komunistični blok zajema val negotovosti in nesigurnosti, je v zapadnem demokratičnem svetu čutiti porast samozaupanja in sigurnosti. Izgleda, da si svobodna družba na Zahodu more privoščiti odprtost do vsakogar, pa naj bo prijatelj ali sovražnik in uvajati razgovore tudi z onimi, čijih politična filozofija in gospodarske teorije nasprotujejo njihovim lastnim. Vse to seveda le tako dolgo, dokler druga stran ne uporablja nasilja.

Odkod ta sprememba v teku zadnjih dveh let? Odkar je Sergio Segre iz Italije odklonil obisk Amerike, se je svetovno politično pozorišče spremenilo. Evrokominizem, takrat v močnem zagonu, je zašel več ali manj v slepo ulico brez izhoda. Italijanska partija, najštevilnejša med vsemi v svobodnem delu Evrope, se je razvila v skupino ukročenih rebelov, pripravljenih deliti oblast s krščanskimi demokrati, ki z odporom sprejemajo na tihem tezo o „zgodovinskem kompromisu“. V Franciji smo pričeli ostri politični borbi med Miterrandovimi socialisti in komunisti, kako bi bilo mogoče sešiti sukno za vladno ljudske fronte (izza Bluma vedno živega koncepta levece), toda francoska partija, nikoli preveč liberalna, vedno pa prežeta z ostanki stalinizma, se očitno drži načela, da je bolje, če zgubi pod svojo lastno firmo, kot zmaga skupno s socialisti. Je čudna logika to, ki pa priča, da se komunisti povsod boje javne koalicije z močnejšimi strankami, katerim niso sposobni vsiliti svoje volje. V Španiji je partija na volitvah klavarno pogorela (le 9% glasov) in njen glasnik Carrillo je general brez vojske.

Ti razvoji evrokominizma, gibanja ki je v svojih povojih grozil postati znatna nevarnost za trdnost zapadne Evrope, se sedaj izkazuje za prehodni pojav; prekoračil je vrhunec razvoja evropske leveice in je na poti navzdol.

V zadnjih nekaj letih gravitirata evropski in ameriški politični spektrum proti sprejemljivemu centru. V Španiji in Portugalu so volitive odprle pot v dobo demokratičnega razvoja. Tudi v Grčiji so volitive ustoličile demokratični sistem vladanja. Evropsko Sredozemlje gre torej po zdravi poti v bodočnost.

Na drugi strani Atlantika pa se je Amerika izmotala iz Vietnama in iz koruptnih posledic Watergate ter se dinamično vključuje v aktivne iniciative v Evropi, na afriškem kontinentu in zlasti na Srednjem vzhodu. Vse kaže, da se čuti dovolj sigurno, da dovoli predavanja kakemu Carrillo, ob enem pa demonstrira pred svetom, kako malo da nanj v primeri z uradnim sprejemom socialističnega tekmece Gonzaleza. Pač zgovorna slika tekočih sprememb in političnih razvojev.

L. P.

NEMIRI IN TRENJA V SRBIJI

ALBANSKA IN MADŽARSKA MANJŠINA

Medtem ko se je v zadnjih mesecih lanskega leta položaj v Hrvaški relativno pomiril, vsaj na površju, pa je v ospredje nemirov in notranjih trenj v partiji in izven nje stopila Srbija.

Kakor smo svoječasno že poročali, je bil v začetku decembra središče zadnjih dogajanj srbski pisatelj Dobrica Ćosić. Tega je silovito napadel glavni jugoslovanski partijski organ Komunist zaradi njegovega močno nacionalistično pobarvanega govora, ki ga je imel ob priliki svojega sprejema v Srbsko akademijo znanosti in umetnosti. Ćosić, bivši partizan in član CK srbske KP, je močno priljubljen med Srbi zaradi več knjig, ki jih je napisal o srbskih vojaških podvigih v prvi polovici tega stoletja. Toda njegova teza, ki jo je odkrito povedal v svojem govoru pred zbranimi srbskimi znanstveniki in umetniki ob svojem sprejemu v Akademijo, da je namreč „Srbija v tem stoletju dvakrat dobila vojna, a izgubila mir“, je nesporemljiva za partijske ideologe. To da pomeni, da so Srbi tudi pod Titom še vedno zapostavljeni. Komunist v svojem napadalnem članku

prikazuje, kakšen napredek je Srbija doživela prav pod Titovim režimom. Članek iz Komuniste je ponatisnilo skoro vse večje jugoslovansko časopisje, med njimi beograjski tednik NIN ter zagrebški dnevnik Vjesnik.

Toda glavno zaskrbljenost jugoslovanskemu partijskemu vodstvu ne povzročajo razumniki, kakršen je prej omenjeni Ćosić, temveč nižje članstvo srbske partije, ki postaja vedno bolj nacionalistično razpoloženo. Srbski partijski nacionalisti, kakor jih imenujejo, že dalj časa zahtevajo ukinitve avtonomije Vojvodini in Kosovu. Področji se nahajata v okviru republike Srbije. Te zahteve povzročajo hude spopade s tamkaj živječimi narodnostmi, zlasti z Albanci, ki tvorijo večino prebivalstva na Kosovu ter nasprotujejo sleherni okrnitvi avtonomije. Nasprotno, beograjska vlada mora s njimi postopati v rokavicah, ker se nekateri med albanskimi partijci zavzemajo za odcepitev Kosova in priključitev k Albaniji. V Vojvodini pa imajo Srbi opravka z veliko madžarsko manjšino, ki tudi teži na sever k matični državi.

Odpor proti režimu v češkoslovaški narašča

Pismo čeških kristjanov
predsedniku Husaku

Na češkoslovaškem so pojavi protirežimskega odporniškega gibanja čedalje pogostejši. Gibanje zajema vedno več krogov in vsebolj si upajo disidenti s svojimi pravicami imeni, na plan. Tako je npr. nedavno prišlo v javnost besedilo pisma, katerega so vidni češki duhovniki in laični intelektualci poslali 1. oktobra t. l. predsedniku Husaku in češkoslovaški zvezni skupščini. V njem se zavzemajo za izpolnjevanje vladinih mednarodnih obveznosti glede spoštovanja človekovih pravic s posebnim ozirom na nevdružne razmere, kakršnim so podvrženi na češkoslovaškem verni kristjani. Njihovo akcijo je podprl tudi praški apostolski administrator škof František Tomašek — čeprav zaradi potovanja v Rim ni utegnil sam izročiti pisma predsedniku — in dal spodbudo za nadaljnje podobne pokrete vernikov. Pismo priča o utrjevanju samozavesti kristjanov na Češkem. Iz njega posnemamo med drugim:

Z ratifikacijo dveh mednarodnih pogođb o civilnih, političnih, gospodarskih, socialnih in kulturnih pravicah so postale v pravosodju posebej okreljene svoboda prepričanja, svoboda misli, svoboda vesti in svoboda vere in vernosti. Vendar podpisniki ugotavljajo, da verniki na češkoslovaškem niso povsem svobodni in enakopravni dravljeni. Verski pouk da je dovoljen samo za otroke nižjih razredov v določeni starosti. Ostali so izpostavljeni raznim šikanam in pretnjam, tako starši kot učenci. Verniki trpe nadalje diskriminacijo pri vpisih na razne šole, nato pri izvrševanju poklica, posebej na kulturnem področju, in tu zlasti pedagogi.

Pismo ugotavlja, da je zaradi zunanjih posegov izpostavljen teološka fakulteta stalnemu upadanju števila slušateljev in predavateljev kot tudi nazadovanju svoje ravni. Pravtako je izvrševanje duhovniškega poklica podvrženo izključno samovolji skrajno neobjektivnih tajnikov, pristojnih za cerkvene zadeve. Redovne ustanove so praktično stavljene zunaj zakona in je novim članom vstop v kak red onemogočen, preostali redovnikom pa čedalje bolj omejujejo celo dobrodelno dejstvomajenje.

Na stotine duhovnikov in redovnikov je bilo v zadnjem desetletju aretiranih brez pravne podlage in le redki med njimi so bili po izpustu rehabilitirani. Občevanje laikov z duhovniki je koj osumljeno, podvrženo preganjanjem in največkrat onemogočeno. Isto velja za ekumenske stike in sodelovanja med pripadniki raznih krščanskih veroizpovedi. Iz javnih obveščevalnih sredstev je izločeno vse, kar kakorkoli in le od daleč spominja na krščanske tradicije, tako npr. celo božične pesmi. Delovanje obsegu še preostale, je z raznimi administrativnimi ukrepi do skrajnosti omejeno.

V nadaljnjem podpisniki pisma dokazujejo nujnost spoštovanja človekovih svobođin, kar je dolžnost tako vladnih krogov kot posameznikov in se bođo zato kristjani odslej vztrajno zanje

borili. Posebej se zavzemajo kot za prvo nujnost osvoboditev po krivici aretiranih in obsojenih pripornikov, katerim so bile odvzete osebne in državljanske svobođine samo zaradi njihovega prepričanja in obrambe svoje vesti.

Pismo zaključuje petinpetdeset podpisov znanih čeških cerkvenih in laičnih osebnosti, kar je protirežimskemu odporniškemu gibanju gotovo v veliko spodbudo.

Deklaracija ob 10-letnici
„češke pomladi“

Letos se češki disidenti in večina prebivalstva komunistične češkoslovaške pripravljajo na spominjanje desete obletnice tkim. češke pomladi leta 1968, ki so jo tanki Rdeče armade ob sodelovanju z ostalimi sovjetskimi evropskimi sateliti spremenili v rusko zimo. Dasi sedanja češkoslovaška komunistična vlada z Husakom na čelu to ve, njena tajna policija ni mogla preprečiti že takoj na začetku letošnjega leta prvih začetkov teh praznovanj.

Trije bivši člani češkoslovaškega partijskega komiteja iz leta 1968, Jin Pelikan, Zdenek Mlynar in Zdenek Hejzlar so namreč izdali, navkljub policijskemu zasledovanju in preganjanju, izjavo, ki se je razširila po vsej državi in seveda tudi v svobodni svet. Vsi trije so bili tesni sodelavci takratnega češkoslovaškega šefa partije Dubčeka, ki se je hotel kolikor mogoče otrestiti direktne kontrole Moskve.

V deklaraciji izjavljajo, da se komunistična partija, ki ima edina vso oblast v državi, „maščuje nad češkim narodom zaradi dogodkov v letu 1968, preganja in diskriminira tisoče državljanov, krši človekove pravice in preprečuje sleherni razpravljanje o možnostih izhoda iz sedanje krize.“

V deklaraciji podpisniki nadalje izjavljajo, da „v češkoslovaški dandanes obstoja zaradi političnega preganjanja, gospodarskih problemov in zastoja kulture večja notranja napetost, kakor v kateri koli drugi državi sovjetskega bloka. Že dolga leta narašča opozicija proti režimu. Državljeni se borijo za svoje pravice, kakor je bilo že objavljeno v listini 77. Celo najbolj pametni predstavniki oblasti v Pragi in v Moskvi bodo morali sprevideti, sedaj, po desetih letih, da bo edini izhod iz krize mogoč samo z zrahljanjem notranje napetosti.“

Deklaracijo podpisniki zaključujejo s pozivom „vsem pristašem demokratičnega socializma po celem svetu“, naj zastavijo ves svoj vpliv, da „bi po desetih letih češke pomladi vendar že prišlo do normalizacije v češkoslovaški.“

Istočasno z deklaracijo se je po češkoslovaški razširilo poročilo o resnih notranjih sporih v sedanjem vodstvu češkoslovaške partije, ki jo vodi moskovski vazal Husak. Nekateri člani izvršnega odbora partije da so odkrito kritizirali Husakovo vodstvo partije in države in njegovo podrejanje Moskvi ter zlasti partijsko nesposobnost izboljšati težak gospodarski položaj, v katerem se nahaja država.

MEDNARODNI TEDEN

V JERUZALEMU se je sestal na mirovna pogajanja poseben egipčansko-izraelski odbor, za katerega sta se bila dogovorila pred nekaj tedni Sadat in Begin na vrhunskem sestanku v Ismajliji. V Jeruzalem je priletel tudi severnoameriški zun. minister Vance s Carterjevimi predlogi za rešitev arabsko-izraelskega spora. Glavna točka razprav skupnega odbora bo vprašanje palestinske države, na katero Izrael noče pristati.

V WASHINGTONU je umrl znani demokratični senator Hubert Humphrey bivši podpredsednik ameriške vlade pod Johnsonovim predstvom. Na pogreb je poleg drugih predsednikov priletel tudi Nixon, ki se je tokrat prvič po več mesecih spet pojavil v javnosti.

SEVERNOAMERIŠKI PREDSEDNIK CARTER je obtožil ZSSR, da materialno podpira Abesinjo v njenem spopadu s Somali in da poleg orožja in svojih vojakov prevaža z letali v Abesinjo tudi kubansko vojaštvo. Moskva se trudi, da bi se usidrala v Abesinji in si tako pridobila kontrolo nad vhodom v Rdeče morje.

ZUNANJEPOLITIČNI SVETOVALEC Carterja Brzezinski je na tiskovni konferenci potrdil, da gre v spopadu med Vietnamom in Kambodžo za spopad med Moskvom in Pekingom, le da ima Moskva več možnosti vojaško in politično podpirati Vietnam kakor komunistična Kitajska Kambodžo.

ZSSR se tako hitro obožuje, da bo po cenitvah ameriških vojaških strokovnjakov leta 1985 imela za 50% več raket in bombnikov, kakor ZDA. Če ne bo prišlo do sporazuma SALT, potem bo ZSSR imela omenjenega leta nad 3.000 raket in bombnikov.

AMERIŠKA ŽENSKA ORGANIZACIJA NOW (National Organisation for Women) je kritizirala Carterjevo ženo Rosalynn, ker „se je vdala arabski navadi“ in ob Carterjevem obisku v Saudijevi Arabiji hodila več korakov za svojim možem Carterjem. Zunanje ministrstvo da je dalo Carterju napačno navodilo, ker tujim ženam ni treba slediti krajevnim arabskim navadam, ki ženo ponižujejo.

Padec 39. italijanske vlade

VPLIV TUDI NA RAZVOJ V SLOVENIJI

Po 17 mesecih vladanja, ki bi težko zaslužilo to oznako, so se italijanski krščanski demokrati preteklo soboto znašli v položaju, ki ga je ves svet že dolgo pričakoval: štiri stranke, ki so krščanskodemokratsko stranko ohranjemale na oblasti v Italiji s tem, da niso glasovale proti vladnim gospodarskim ukrepom — politično je imela vlada zavezane roke — so se odločile to podporo odvzeti ter je morala zato Andreottijeva vlada odstopiti.

Bila je to 39. italijanska vlada od konca 2. svetovne vojne doslej ter praktično najslabotnejša, kar jih je Italija imela od padca fašizma.

Andreottiju so umaknili oporo komunisti, socialisti, sredinski republikanci in socialdemokrati, tako da se je s svojo krščansko-demokratsko vlado znašel popolnoma osamljen. Omenjene štiri stranke so že več tednov zahtevale, naj bi postopoma pritegnili v svojo vlado na ministrske položaje tudi njihove predstavnike, čemur pa se je italijanska krščanska demokracija upirala.

Položaj v Italiji se je bil v zadnjih mesecih tako poslabšal, tako gospodarsko kakor politično, da je bilo opazovalcem jasno, da Andreottijeva vlada položaja v doglednem času ne bo mogla več obvladati. Izgredi, poboji so na dnevnem redu v Rimu in po drugih italijanskih mestih ter so razmere mnogo bolj razrvane, kakor so bile n. pr. v Argentini pred Izabelinim padcem. Razlika je le ta, da Italijani skoro nimajo možnosti upati na rešitev s strani vojske, kakor se je to zgodilo v Argentini, ko se je vsa država, razen marksističnih in drugih anarhistov in kriminalcev, oddahnila, ko je Videla pomeđel z domačimi in mednarodnimi marksističnimi prevratneži.

Strah pred možnostjo prigrabitve oblasti s strani italijanske KP se je v zahodnem svetu pokazal zlasti ob izjavi ameriškega zunanjega ministra, da „ameriška vlada ne bi bila zadovoljna, če bi komunisti postali člani

Več lahko osel zanika, kakor filozof dokaže.

Sholastični rek

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Spor s Čilom, ki se vleče v sedanjem napetem stanju že tedne, ni nič popustil na svoji sili. Le v celotnem vrvenju se je znova pokazala vsaj majhna možnost, da se vse skupaj uredi na več ali manj miren način. Ko je namreč napetost dosegla svoj višek, je čilska vlada poslala v Buenos Aires svojega odposlanca (general Sepúlveda), ki je argentinski vojaški junti predložil novo varianto izhoda iz krize.

Problem suverenosti nad otoki južno od ognjene zemlje je namreč že presegel izključno lokalno važnost. Zaskrbljenost se je pokazala pri vseh ameriških vladah. Oborožen poseg enega ali drugega od andskih sosedov bi, poleg slabega zgleda, bil nevaren antecedent urejanja medsebojnih nesporazumov. V razlago svojega stališča je Argentina poklicala vse svoje poslanike v ameriških državah, da potom njih razložijo posameznim vladam svoje stališče. Poseben dokument, kjer je bila podrobno razložena argentinska zahteva glede Beagelske ožine in korake ki jih bo Argentina podvzela, pa je bil naslovljen na vlade Združenih ameriških držav.

Medtem je argentinska mornarica končala s svojimi manevri v južnem morju. Njene številne edinice so se vrnile v bazo v Puerto Belgrano. Sedaj pa je čile tisti, ki napoveduje vojaške vaje na jugu, blizu argentinske meje. Istočasno pa je zasedala argentinska vlada, in poslala odgovor na novo čilsko ponudbo. Nič se ne ve podrobno, kakšne so točke čilske predloge, niti kakšen je tukajšnji odgovor. Z argentinske strani je le to jasno (saj najvišje vladne osebnosti, in zlasti krogi argentinske vojne mornarice do utrujenosti ponavljajo), da Argentina to pot ne bo odstopila od svojih zahtev, in na noben način ne bo dovolila, da bi bila okrnjena njena suverenost nad predeli, ki jih smatra za svoje.

Tako je tudi težko, da bi stvar prišla pred mednarodno sodišče v Hagu, kajti tisti, ki so pripravili razsodbo angleške krone, so bili prav trije člani tega sodišča. Če je to nova predloga čilske vlade (namreč da naj v Hagu razsodijo), se bo Argentina, če bo na

to pristala, kaj pazila, katere osebe to razsodišče sestavljajo. Pa naj bo tako ali drugače, napetost je nekoliko popustila, nevarnost vojne se oddaljila, medtem ko se napoveduje sestanek obeh predsednikov (čilskega Pinocheta in argentinskega Videla), ki naj bi bil prihodnji teden v Mendozii.

Kar se notranjih zadev tiče je zadnje tedne bilo precej govora o petroleju. Argentina, ki ima v območju svojega ozemlja ogromna petrolejska ležišča, kljub temu uvaža petrolej, zaradi ponesrečenega načrtovanja. Takoj ko je nastopila sedanja vojaška vlada je izrazila namen, da to stvar uredi na tak način, da na pomoč pokliče tuja podjetja. Bila so že licitirana prva območja, kjer naj bi te družbe iskale in črpale petrolej. S tem in bodočimi sličnimi ukrepi ima Argentina namen zadostiti vedno večjim notranjim potrebam, in v bližnji bodočnosti tudi izvažati to zaželeno prvinno.

Še o prvih mesecih tega leta: največja zaskrbljenost gospodarstvenikov je ta, da bi v prvi polovici letošnjega leta, zaradi skršene potrošnje, prišlo do ostre krize, kjer bi zlasti prišla v konkurz številna manjša in srednjevelika podjetja. Vlada je podvzela nekatere ukrepe, ne boji se pa (kar nekateri napovedujejo), da bi prišlo do povečane brezposelnosti. Eden največjih uspehov vlade je prav, da je v pičem poldrugem letu, kljub inflaciji in krizi, preprečila brezposelnost. Še več, v oktobru lanskega leta (zadnja uradna številčja), je brezposelnost padla na 2,2 odstotka, kar je najnižji nivo v zadnjih petnajstih letih.

Vendar je le ena točka, ki vlado zelo skrbi. Lanska letina je bila v poljedstvu izredna, in v veliki meri je zunanjetrgovski uspeh slonel na njej. Letošnja letina pa bo precej slabša. Pridelek pšenice bo padel skoraj za polovico. Zato vlada skuša pospešiti izvoz drugih, tkim. netradicionalnih izdelkov in pridelkov, ki naj bi krili omenjeno pomanjkljivost, pa državi zagotovili tudi v bodoče nova tržišča v svetu, na katerih naj bi slonelo utrjevanje domačega šibkega gospodarstva.

do podal predsedniku republike Leoneju ostavko, nakar mu je Leone poveril mandat za sestavo nove vlade, ki bo štirideseta v vrsti nestabilnih vlad v povojni Italiji.

Oči vsega svobodnega sveta so že dalj časa, sedaj pa še posebej uprte v nadaljnji razvoj na strateškem italijanskem skornju v Sredozemlju. Od razvoja v Italiji je odvisen v marsičem tudi nadaljnji razvoj na Balkanskem polotoku ter seveda tudi v Sloveniji.

„Tretji svet“ se maje

BEOGRAD ZASKRBLJEN

Tajnik Izvršnega komiteja jugoslovanske partije Grlićkov je ostro posvaril „Socialistično internacionalo“ zaradi njenega političnega delovanja v državah „tretjega sveta“. Grlićkov je častnikarjem izjavil, da je „Socialistična internacionala“ s tem stopila v nove dimenzije svojega delovanja. Socialnim demokratom po mnenju Grlićkova ni verjeti, da gre le za formalno izmenjavo misli, ampak gre dejansko za čisto politične posege. Grlićkov ugotavlja, da „Socialistična internacionala“ vedno bolj širi svoj delokrog v Afriko, Azijo in Latinsko Ameriko, torej v tiste dele sveta, kjer je največ dežel v razvoju in neopredeljenih.

Jugoslovanski partijski tajnik bi dovolil „socialistični internacionali“ to delovanje, če bi šlo res samo za boljše poznavanje razmer v teh deželah. Toda če gre pri tej dejavnosti za politično-ideološke cilje, če je namen, da te dežele prevzamemo socialdemokratsko družbeno ureditev, je to nesporemljivo in bo naletelo na odpor teh dežel.

Kdo je Grlićkova pooblastil do takega stališča, ne pove. Pač pa pravi, da je deželam v razvoju pustiti „svobodo“, da si same poiščejo njim primerno družbeno ureditev. Sedanje akcije „Socialistične internacionala“ pa so take, da jih je mogoče označiti kot „vmešavanje v notranje razmere dežel v razvoju“. Praktično gre po mnenju Gr-

ličkova socialnim demokratom zato, da razbijejo povezanost takozvanega „tretjega sveta“ odnosno „neopredeljenih“.

Opazovalci so mnenja, da je gornji izpad Grlićkova v prvih dneh letošnjega leta posledica zaskrbljenosti komunistov, ker je vedno bolj jasno „da tretji svet“ ni sposoben za nobeno skupno akcijo in da ga ni več mogoče smatrati kot neko samostojno gibanje.

V Nemčiji kupujejo delavci delnice

V Zahodni Nemčiji je že pred leti izšel zakon, ki omogoča delavcem, da nakupujejo tovarniške delnice. Dosedaj je skoro 700.000 delavcev ZRN kupilo delnice podjetij, pri katerih so zaposleni. Več ko 100 delniških družb, ki imajo velika podjetja z velikim številom delavcev, ponujajo svojemu delavstvu delnice v nakup. Te možnosti se je 1976 od okrog 16 milijonov delavcev poslužilo 3/4 delavcev. Siemensov koncern v Muenchnu je že 1969 uvedel možnost, da se njegovi delavci denarno udeležijo pri podjetju. Ob koncu leta 1977 je bilo blizu 3.000.000 delnic različnejših podjetij v rokah delavcev in imenska vrednost teh delnic je dosegla vrednost 138 milijonov zahodnonemških mark.

Novice iz Slovenije

KAMNIK — Na 34. seji zbora združenega dela občine Kamnik so imeli na dnevnem redu kar 22. točk. Seja se je začela v zmernem in počasnem tempu, nato pa je po triurnem delu pohitela in proti koncu dosegla hitrost, ki bi je bil vesel vsak tekač na dolge proge. In v mrzli, neogrevani dvorani proti koncu delegati niti rok niso več dvigali pa tudi uhajali so, če se je pokazala najmanjša prilika.

LJUBLJANA — Na seji komisije za odnose z verskimi skupnostmi, katere se je udeležil tudi član „predsedstva republiške konference Zveze delovnega ljudstva Slovenije“ Tone Fajfar, so 15. decembra ugotavljali „očitno precejšnjo aktivnost rimskokatoliške cerkve“. Ta aktivnost so — jesensko zasedanje škofске konference, obisk škofov v Vatikanu „ad limina“ in druge; katerih niso povedali javno. Komisijo so precej hodla še „močna prizadevanja po nadaljnji aktivnosti, posebno še na nekaterih poljih, kot je na primer delo z mladino“.

BRNIK — Ljubljansko letališče Brnik bodo začeli 1. julija popravljati, ker je pristajalna steza že dotrajana. Modernizacija letališča naj bi bila dokončana do septembra. Med popraviljem bodo večino poletov preusmerjali v Maribor, nekaj pa v Zagreb.

LJUBLJANA — Na seji „koordinacijskega odbora za pomoč žrtvam imperialistične agresije in narodnoosvobodilnim gibanjem“ pri predsedstvu Republiške konference Zveze delovnega ljudstva Slovenije so odlikovali 18 podjetij, ki so se odlikovale v prejšnji „zbiralni akciji“. Lani so od marca do oktobra zbrali pomoč v vrednosti 1,6 milijona din. in so jo že odposlali. Na seji so še ugotovili, da so pionirji — otroci osnovnih šol zbrali 6.000 šolskih torbic, ki so jih odpeljali 21. decembra na Reko in od tam naprej. Pomoč je namenjena „gibanjem na jugu Afrike in za Palestince“.

LJUBLJANA — V začetku novembra je 86 odstotkov podjetij v Sloveniji, ki izdelujejo produkte „široke porabe“, imelo premalo trgovskih naročil, 14 odstotkov pa naročil sploh ni imelo. Kljub temu ljudje ne dobe v trgovinah, kar žele, ker jih navadno „usmerjajo“ na podobne izdelke, ki jih imajo na zalogi. Hudo je pomanjkanje žarnic; humoristi pravijo, da jih ni, ker želi „družba“ ohraniti dosedanje stroške za elektriko, ki se je z novim letom podražila za 22 odstotkov.

Praznovanje božiča v Cerkvi na Slovenskem

Dopisniki verskega tednika Družina, ki izhaja v Ljubljani, so poročali uredništvu o vtisih iz praznovanja božiča v Cerkvi na Slovenskem. Družina je izvele teh poročil objavila v številki z dne 1. januarja letošnjega leta. Skoda, da so dopisi, objavljeni v Družini, tako skrajšani. Pa tudi v tej obliki kažejo precej jasno sliko o praznovanju božiča v naši domovini. Zato te izvelečke ponatiskujemo in tako posredujemo našim bralcem.

Otočec

V polkrogu pred oltarjem so na štorih sedela dekleta in fantje. Iz roke v roko je romala „furmanska“ svetilka. Potem je stekla med njimi beseda o božiču. Oči otrok, glave odraslih, ki jih je bilo nešteto v cerkvi, so se sklanjale ob tem idiličnem pripovedovanju, petju šempetrske mladine. Da bodo ljudje imeli kaj od polnočnice, so menili mladi v tednu pred praznikom. Stori bi bomo nekaj. Lepa polnočnica. Še nikdar take. Že prileten ključar si je gladil plešo in se spominjal: Ne vem, če je že kdaj bilo toliko ljudi v tej cerkvi, tudi ne, da je bilo kdaj tako lepo. Pri otroški maši na sam praznik otroci sami pijo. Ni katehistinje, ne pevovodje. Sami si pomagajo.

Kranj

Gripa in prehlad dajeta mestnega dekana Bajorja v Kranju. Iztisne svoje ogorčenje in zadovoljstvo. Petarde. Petarde. Ves polnočni shod pred cerkvijo, vzhodom, med obhajilom pa kar v jaslice v cerkvi. In Kranjčani, ki so napolnili cerkev sv. Kancijana, kot se to ne zgodi vsako nedeljo, niso nič storili zoper te neprimernosti? So gledali in nič ukrenili? Na Rupij in na

LJUBLJANA — Na obnem zboru „Novinarskega društva Slovenije“ je bil za naslednjo dveletno poslovno dobo izvoljen Božo Kovač, glavni urednik „Ljubljanskega dnevnika“.

LJUBLJANA — V „foyerju“ stolpnice Ljubljanske banke so za sedemdesetletnico slikarja Lojzeta Spacala priredili zanimivo razstavo: Glavni podarek je bil na slavljenčevih delih, glavna zanimivost pa izdelki članov mednarodne šole za oblikovanje stekla iz Murana pri Benetkah, katere član je tudi Spacal.

LJUBLJANA — V Slovenski filharmoniji je 20. decembra nastopila s klavirskim recitalom znana pianistka Dubravka Tomsić-Srebotnjakova. Izvajala je Beethovnov „Appassionato“, Brahmsovo „Fantazijo“ in Debussyjeve „Estampes“. Njena igra je pokazala, da nima tehničnih problemov in je bil njen recital res velik umetniški dogodek.

MARIBOR — Mariborska Drama, je 22. decembra uprizorila premiero sodobnega hrvatskega dramatika Grgića „Visoko pritišlje“. Že naslov igre pove, da obravnava kar se da aktualno stanovaljsko vprašanje.

UMRLI SO od 15. do 21. decembra 1977:

LJUBLJANA — Marija Slivnik r. Možek; Rudolf Cvetko, 97, up.; Marija Brajer r. Jež, 82; Ljudmila Pekle r. Piščanec, 87; Franc Prelovšek, 72; Leopoldina Christof; Rudolf Dolinar; Franc Piber; Henrik Antosiewicz, up. pravnik; Ivan Verbančič, up.; Stanislav Oman, up.; Marija Kirič r. Strle; Stane Hrastar, up.; Pavla Kos, up. uč.; Ivan Marenčič, 63; Iva Mušič, 77; Anton Dane, up., 79; Jože Pakiz, up. žel. urad., 83.

RAZNI KRAJI — Julijana Gogala r. Dramaž, Jesenice; Jožefa Lakner r. Sušnik, 68, Zalec; Vinko Adamič, Zlati rep; Anton Cencelj, 63, up. tesar, kor. borec, 83, Spitalič; Anton Aupič, 86, Stražni vrh; Viktor Žužek, 84, Škofja Loka; Anton Mulej, 80, Škofja Loka; Alojz Piculin, 86, Kranj; Janez Hlabše, Lož; Peter Pavli, Mengeš; Radka Binder, 58, Bled; Ivana Kozina r. Trdina, 94, Domžale; Pepca Hrovat, up., Uršna sela; Marija Guzelj r. Volčič, Gor. vas — Reteče; Marija Ahadžič, 40, Kranj; Božo Srebre, Celje; Uršula Bajželj r. Gros, Petrova mama, Naklo; Ivanka Bezljaj r. Škerjanec, 85, D. M. Polje-Lj.; Marija Marinko r. Klemen, Vnanje Gorice; Marija Destovnik r. Lombar, 73, Naklo; Jože Mrgele, rud. up., Zagorje; Matevž Cuk, Grčarevec; Franc Gregorin, up., Ihan; Anica Mirtič r. Pečjak, Kompolje; Angela Kolarič r. Rus, 86, Gornji Grad; Antonija Matjašič r. Roboda, 82, Zalog; Ivo Šemrl, grdb. inž., Kranj.

Dr. France Blatnik — umrl

Dne 23. decembra 1977 v zgodnji uri je zaspal v Gospodu Rev. Francis Blatnik, salezijski duhovnik. Njegova smrt nas ni iznenadila, saj smo že dalj časa vedeli, da ga je Gospod pripravljati na srečanje s težkim križem neozdravljive bolezni. Do 77. leta starosti je bil njegov korak skoraj mladeniški, potem pa so ga začele utrujene noge opominjati, da se bo tudi njemu tek življenja začel bližati koncu. Letos spomladi ga je majhna oteklina nad gležnjem leve noge spravila k zdravniku, ki ga je dva meseca zdravil za vnete žile. Noga okoli neodprtega tvora je bolj in bolj pekla, težko je stopil nanjo in počutil se je na splošno šibkejšega iz dneva v dan. Šele tedaj ga je zdravnik poslal k specialistu, ki je takoj rekel: To je pa rak! Treba bo nogo odrezati! To se je zgodilo v juniju. Mesec pozneje so odkrili raka pri pljučih. Privolil je v posebno zdravljenje, ki je trenutno pomagalo, a bolezen se je, potem toliko hitreje širila po telesu.

Ko je Amerika obhajala (24. nov.) Zahvalni dan, ga je ambulanca pripeljala iz Lawrenceville v Paterson v redovno družino, s katero je prebil zadnjih 16 let. Ob 11. uri je bila koncelebrirana maša. Tudi on je po več mesecih spet maševal, sedeč v vozičku ob oltarju. Pri slovesnem kosilu je bil na častnem mestu. Predstojnik redovne hiše je zaigral na harmoniko, nazdravljali so mu in izražali upanje, da se bo kmalu vrnil med sobrate. Zavžil je nekaj hrane, po kozarčku vina mu je obraz postal bolj vesel, počutil se je kot da ni več bolan. Bil je srečen od ginjenosti. Še isti večer je bil spet v Lawrenceville. Drugo jutro pa se je počutil slabega in so ga odpeljali v Helen Field bolnico v Trenton, kjer so ga že prej zdravili. Od tedaj dalje je govoril le šepetaje, ker mu je bolezen uničila glasilke.

Ko mu je zdravnik v začetku bolezni povedal, da je stanje resno, ga je vprašal: Povejte mi, prosim, brez prikrievanja, kako je s menoj. Hočem vedeti, yso resnico. Ko mu je zdravnik odgovoril, da ni nobenega upanja na ozdravljenje, da je le vprašanje časa, je rekel: Torej gre zares. Hvala lepa, doktor, naj se zgodi božja volja! Ta vdanost v sveto voljo božjo ga ni zapustila niti v najhujšem trpljenju, ki ga je žrtvoval za salezijsko družbo, za prijatelje in dobrotnike. Vesel je bil v boleznih obiskov in hvaležen za molitve in izraze sočustvovanja. Smrti se ne bojim, je rekel v bolezni, le trpljenja ne. Tega trpljenja ga je sedaj Gospod rešil.

Najbolj pa mu je bilo pri srcu delo, ki ga je opravljal zadnjih 16 let v korist poklicev in ustanov salezijske družbe v domovini. Zelo me veseli, se je parkrat izrazil, ko vidim, da se bo to delo nadaljevalo tudi po mojem odhodu v večnost. Med zadnjim obiskom je sobratu med pogovorom izrazil tudi željo in upanje, naj bi se pristaši Vestnika in Tabora združili, edini naj bi bili v delu in ljubezni do idealog, zaradi katerih so šli v begunstvo. „Le povej jim mojo željo in upanje“.

Pokojni Franc Blatnik se je rodil ob zatonu prejšnjega stoletja (1899) v hribovski vasi Konjsko, župnija Boštanj ob Savi. Mati mu je umrla, ko je bil komaj dve leti star. Oče se je

ponovno poročil, a mačeha je bila zanj druga mati, pri slavlju nove maše je sedela ob njegovi strani. Oče je šel dvakrat v Ameriko, da zasluži nekaj denarja za družino, a je umrl v Chicagu, ko je Francček imel 11 let. Najprej se je učil krojaštva pri raznih mojstrih v sosednjih vaseh, ob nedeljah pa je rad hodil k sveti maši v salezijsko kapelo na Radni, ki je pol poti med domom in župnijsko cerkvijo. Ne da bi takrat že mislil na bodočnost in poklic, je prišel za stalno na Radno. Tam je najprej pomagal vrtnarju Poljaku in delal v krojačnici. Kot aspirant je odšel v Veržej (1913) in tam napravil tri razrede srednje šole, potem pa odšel na Poljsko, da se je rešil vojašine.

V noviciatu na Poljskem je bil preobleden, to se pravi, dobil je redovno obleko in nadaljeval šolanje. Vrnil se je kot klerik v Veržej za tri leta in bil spet na Radni dve leti, od tam pa je šel v bogoslovje v Turin (1923—1927). Mašniško posvečenje je prejel 19. julija 1927, dva tedna pozneje pa je zapel prvo sveto mašo v boštjanski župni cerkvi. Kosilo je bilo kar pod kozolcem, ker v mali kmečki hiši ne bi bilo dovolj prostora za vse goste (podpisani je bil navzoč kot študent).

Najprej je deloval dve leti med študenti na Rakovniku, potem je postal ravnatelj Mladinskega doma na Kodelevem. Po 6 letih je prevzel vodstvo šol na Rakovniku do izbruha druge svetovne vojske. O njegovem delovanju v obeh zavodih bi se dale napisati dolge strani.

Med vojsko je posvečal svoje moči beguncem po taboriščih in v izgnanstvu, največ v Srbiji, ter nudil duhovno pomoč našim fantom in možem, ki so se borili proti komunizmu. Skupaj s tisoči drugih beguncev je tudi on postal begunec in prebil drugo polovico svojih odraslih let v taboriščih na Koroškem, nato kot ravnatelj Kalistovih katakomb v Rimu, dokler ga predstojniki niso poslali za 6 let na Porto Rico, kjer je bil zelo priljubljen dušni pastir. Končno pa je prišel pred 16 leti v Paterson, kjer je poučeval španščino, bil hišni spovednik, ves svoj prosti čas pa uporabljal na več koristnih načinov: Vodil je podporno akcijo za salezijance v domovini pod imenom Funds for the Church in Silence; nadomeščal je slovenske duhovnike, da so si lahko privoščili malo počitnic; pisal je za Ameriško domovino, zavzel je bil pri akciji za slovensko kapelo v Washingtonu in tudi pomagal organizirati slovensko udeležbo pri evharističnem kongresu v Filadelfiji.

Pred desetimi leti je slavil 40-letnico mašništva na Koroškem. Letos se je pripravil, da se poveseli z bratom, sestro in drugimi sorodniki ter sobrat in prijatelji ob priliki zlate maše, ki jo je z veseljem dočakal. Kupil si je listek za potovanje, a tu se je spet izkazala resničnost izreka: Človek obrača. Bog pa obrne. Listek je vrnil in vdano sprejel križ, ki mu ga je poslal Gospod.

Dne 19. decembra je bil prepeljan v St. Joseph Hospital v Patersonu kot si je sam želel. V četrtke zvečer so ga obiskali trije sobratje (od teh dva slovenca: Oskar Andrejašič in Jože Sraka). Zanimal se je še za dogodke v šoli in redovni družini. Preden so

odšli, jih je blagoslovil. Malo po 12 uri ponoči pa je mirno zaspal v Gospodu.

V ponedeljek po božiču je bilo truplo prepeljavano v zavodsko kapelo. Ob 9. uri je bila sveta maša, čez dan pa so prihajali številni prijatelji, da se poslovijo od njega. Prišle so skupine iz Clevelanda, New Yorka, Connecticuta. V terek ob 11. uri je bila sveta maša, ki jo je daroval paterski škof ob asistenci čez 60 duhovnikov. Charles Ceglar, salezijanec, se je zahvalil Bogu za vse dobrote, ki jih je pokojni prejel od Njega in skazoval drugim v svojem življenju. Po maši je govoril od oltarja g. Rogan.

Po opravljeni službi božji in poslovnem obredu je duhovščina zapustila dvorano, Slovenci smo pa obstopili krsto. Pod vodstvom g. Miro Preglja so pevci zapeli g. Blatniku drago pesmico Gozdič je že zelen... nato je g. Ciril Mejač v ginljivih besedah orisal duhovni lik g. Blatnika, zlasti kot salezijskega duhovnika. Zapeli smo Marija skoz življenje..., nakar je Fr. Ceglar blagoslovil krsto v imenu slovenske salezijske province, sobratov na Koroškem, Italiji in drugod ter v imenu številnih pokojnikovih prijateljev v Kanadi, Argentini, tudi v imenu vseh tistih, ki se niso zvedeli za njegovo smrt. G. Jože Simčič, salezijanec, se je poslovil v imenu Slovencev v Clevelandu.

Fr. Charles Ceglar, s. d. b.

Hamilton, 27. decembra 1977

PREDAVANJE FRANJA SEKOLCA PRI SRBIH

Član Narodnega odbora za Slovenijo Franjo Sekolec, ki živi v Londonu, je predaval pri Zvezi Srbskih pisateljev in umetnikov. Ta ustanova ima redna predavanja, ki so strokovno na visoki ravni. Zveza je imela pred predavanjem g. Sekolca 258 predavanj od svoje ustanovitve.

Glas Kanadskih Srba z dne 5. januarja t. l. poroča, o Sekolčevem predavanju in pravi uvodoma: „G. Franjo Sekolec, slovenski javni delavec, bi bil sodelavec pok. Miha Kreka (1897—1969) in član skupine za „Demokratsko alternativo“ je predaval kot gost 13. novembra o slovenski narodni manjšini v Avstriji. Prikazal je boj slovenskega naroda v bivši avstrogrški monarhiji, ki si je na moč prizadevala, da bi Slovence germanizirala. Pa tudi po drugi svetovni vojni je položaj Slovencev izredno težak, četudi imajo v ustavi in pogodbah zagotovljene narodne pravice“. Poročilo nadalje navaja, da je predavatelj Sekolec omenil velik pomen slovenske gimnazije v Celovcu, kjer je številni dijakov vsako leto večje. Posebej pa je poudaril predavatelj vernost in vpliv slovenskih duhovnikov pri ohranjanju slovenske zavesti narodne manjšine.

Srbski poročevalec o predavanju g. Sekolca dostavlja, da je tudi zvestoba pravoslavju ohranila srbsko individualnost pod skoraj petstoletnim turškim suženjstvom.

Koper

Na četrto adventno nedeljo se je za 180 mladih iz obalnega pastoralnega področja začelo bližnje razmišljanje o božični skrivnosti. Zbrani so bili v cerkvi sv. Marte. Mladina Pregare, Izole, Bertokov, Škofij, Kopra, Pirana, Portoroža, Krvkave je razmišljala o praznovanju božiča pri različnih narodih, izražala željo po svojem božiču...

Kobarid

Ni bilo treba drugo jutro na delo. Tudi mraz ni bil preoster, zato so ljudje napolnili cerkev. Tudi nevarnosti novih potresnih sunkov ni bilo, vsaj nihče ni nanje opozarjal, kot je bilo to lansko leto. Za lepše doživetje božične skrivnosti so letos poskrbeli otroci z božično igrice in pesmimi. Pokazali so dobro voljo, žrtvovali nekaj ur spanja, sprejeli mraz. Vse to je le malenkost v primeri z ljubeznijo in žrtvijo božjega Sina. Podobne priprave pred polnočnicami so bile na Likvu in na Libušnjah. Vsa ta lepa božična doživetja želimo še drugim dati.

Brezje pri Mariboru

Le nekatere mariborske mestne župnije so se odločile za polnočnico, druge pa so imele nočno bogoslužje v času med osmo in deseto uro zvečer. Malo pred polnočjo so se ljudje zbirali pred vrati cerkva in nato razočarani odhajali: škoda, da ni povsod polnočnica! V Brezju pri Mariboru so verniki prosili župnika, naj spet uvede polnočnico. V urah pred polnočjo so zlasti mladi prihajali k spovedi. Pred polnočnico je skupina mladih z besedo in pesmijo predstavila „Slovenski božič“ Matije Tomca. Dodali so še besedila sv. pisma in odlomke iz nekaterih slovenskih pisateljev. Trideset mladih od-

Beltinci

Podeželski božič. Maše se vrstijo druga za drugo. Na sveti večer je vigilija — maša za tiste, ki opolnoči želijo žrtvovati svoj prostor drugim; dren bo. Že ob enajsti uri so tudi vsa stojišča „razprodana... Med mašo šest delivcev obhajila ima polne roke dela. Še župnik ni ravno gotov, da so vsi ti le njegovi župljani. Ker jih pač ni videti običajno v cerkvi. Danes so tu. Stegujejo svoje roke pred delivci obhajil. Pri vseh štirih dopoldanskih mašah se zdijo visoki oboki nad glavami vernikov prenizki.

Lenart v Slovenskih goricah

Sodobni način življenja vpliva tudi na vernike naših Slovenskih goric. Nekdaj tako obiskovane zornice in ob njih oblegane spovednice postajajo le še zgodovina. Ljudje upravičeno to opuščajajo, radi pa prihajajo zvečer, kjer je že stekla ta navada. Spovedi s skupno pripravo pa so verjetno kar dober nadomestek običajnih adventnih spovedi. Ne moremo in ne smemo pa reči, da bi v praznovanju božičnih praznikov ljudje popuščali. Letočni božič je močan dokaz za to. Trikrat, štirikrat so ljudje napolnili cerkve. Le kje so ti fazani ob „običajnih“ nedeljah. Ciborji so se praznili. Duhovniki utrujeni od dela so srečni oznanjali: Mir ljudem na zemlji. Pevci z ubranim petjem so dvigali sveto razpoloženje. K polnočnici so ljudje prihajali zbrano. Še zvonovalci so molčali. Le tu in tam je skalila nočni mir kaka petarda. Ganljivi prizori so bili tudi v družinskih krogih. Kmet mi je stisnil roko in dejal: Vsako leto bi morali duhovniki obhajati sveti večer v eni starih družin in videli bi vero svojih faranov. Še živimo verni in bomo še naprej — kljub vse-

Žiri

Nad 3.000 ljudi se je udeležilo polnočnega slavlja. Božične pesmi je pelo ljudstvo, spremljale so jih trobente. Mladina je bila v premoči. Le od kod so se vzeli? Pihalo je in brilo, da je škripalo. To je božič. Možakar mi je na ulici razlagal: Pri nas je še vedno navada, da vsaka družina kadi „okrog vogla“, žerjavica mora biti iz peči, od te se mora prižgati tudi sveča; pri nas je še vedno močno zakoreninjena navada, da na sveti večer vsaka krščanska družina moli vse tri dele rožnega venca.

SLOVENCI V ARGENTINI

SOLSKA KOLONIJA
ZEDINJENE SLOVENIJE

San Esteban, 10. januarja 1978.

Spoštovano uredništvo Svobodne Slovenije,

Pokojni škof dr. Gregorij Rožman je govoril med drugim pred 20. leti našim staršem in drugim staršem: „Imamo eno močno vez, t. j. naš tisk; če se kakšen denar obrestuje, se gotovo tisti, ki ga damo za dober tisk in knjige“.

Svobodna Slovenija je ta vez med nami, vez med Slovenijo v svetu. Ne samo da spremlja vsa leta našega zdomstva delo naših šol, ampak je izdala pred 25. leti tudi našo prvo šolsko knjigo.

Solska kolonija Zedinjene Slovenije pri Dr. Hanželiču, zvesta nauku pokojne-

ga škofa Rožmana prispeva 10.000 pesov od izkupička otroške tombole v Vaš tiskovni sklad.

V imenu vodstva šolske kolonije Zedinjene Slovenije pri Dr. Hanželiču France Vitrih

Pripis:

Za Vaš tiskovni sklad poklanja tudi naš rojak g. Jakob Beznik iz ZDA, 10.000 pesov ob priliki obiska naše kolonije pri Dr. Hanželiču.

F. V.

Svobodna Slovenija se iskreno zahvaljuje šolski koloniji Zedinjene Slovenije pri Dr. Hanželiču in njenemu vodstvu za prispevek, posebej pa še za razumevanje težav, ki jih ima list v boju za svoj obstanek.

Prav tako se zahvaljujemo g. Bezniku iz Z. D. A.

Svobodna Slovenija

SLOVENCI
PO SVETU

CLEVELAND

Božičnica Društva S. P. B.

Protikomunistični borci so v cerkveni dvorani pri Sv. Vidu pripravili dne 18. decembra uspelo in dobro obiskano božičnico. Dvorana je bila za to priložnost lepo okrašena. Pred odrom so bile postavljene jaslice in božično drevo.

Božičnico je začel g. Jože Melaher s pozdravom na vse navzoče in s spominom na vse, ki so se v preteklosti udeleževali teh božičnic, pa so sedaj že v večnosti. Posebej se je spomnil rajnega Karla Mauserja, ki je prejšnja leta božičnice pripravljali in na njih govoril.

Spored je obsegal skupno petje pesmi: „Vi oblaki Ga rosíte“, petje je vodil g. Martin Košnik. Nato se je iz magnetofonskega traka oglasilo zvonenje iz Brezji. G. J. Simčič in predsednik Vinko Rožman sta pokropila in pokročila po dvorani, med tem pa so vsi zapeli „Je angel Gospodov“. Sledil je blagoslov jaslic. Mladinski pevski zbor, ki ga vodi g. Mihael Vrenko, je zapel „Poslušajte vsi ljudje“, prof. Janez Sever pa je prebral božični evangelij. Mladi Joško Cendol je deklamiral pesem „Jezusček na slami“. Ga. Rotija Radoš je v spomin svojemu očetu Karlu Mauserju prebrala voščilo Kotičkovega strička za božič 1967. Moški zbor je pod vodstvom g. Košnika ubrano zapel tri božične pesmi, nakar je g. Simčič podal za zaključek božično misel o bratski ljubezni med nami.

Po sporedu so žene in dekleta postregle gostom s kavo in pecivom. Bila je to resnično lepa božičnica.

OSREDNJA HIŠA:

LOMAS DE ZAMORA

Av. Hipólito Yrigoyen 8854/62

Tel.: 243-2291

(med Boedo in Sáenz)

Vse za dom

Pohištvo

Dekoracije

PODRUŽNICE:

EZEIZA

Ruta 205 (nasproti postaje)
Tel. 295-1197

C. SPEGAZZINI

Av. 25 de Mayo 136

SAN JUSTO

Almafuerte 3230
(eno kvadro od občine)

LOMAS DE ZAMORA

Hipólito Yrigoyen in Laprida

Nekaj še nezbranih Mauserjevih črtic

BOLTARJEVI

V našem bregu že cvete češnja.

Pomlad.

Kos žvižga ves dan.

Pri Taborski cerkvi zvonijo marije. Počasno, slovesno zvonijo Reberski Matija. In dolgo. Pol roženkranca zmolijo, preden se oglasi zvon za duše v vicah. Možakarji stoje na dvorišču, razkritih glav in sklenjenih rok.

„Za srečno zadnjo uro, za milostno sodbo božjo — oče naš.“

Tako so molili še stari oče in tako je ostalo.

Zarja na zahodu rdi, češnja v bregu se rožnato barva.

Jutri bo sonce in lepo vreme.

Hvala Bogu, dežja je bilo že pravšno mero.

„Hejs!“

Boltar orje, Marička mu vodi. Akramihel, dobra prst! Kakor vzhajano testo.

Boltar se smeje skoz brke, ki mu vise čez ustnice in gleda v voli. Krepki živali, salabolt!

Plug hrsti. Lemež gre čez polje kakor ladjin gredelj.

Boltar tako rad orje.

Kar samo se mu smeje, ko drži za ročice. Sicer se mladi Gregor krega, če

(4) misli orati do zadnje ure. toda Boltar ne izpusti ročice.

Kaj naj pa potlej počne? Sedi doma v zapečku in gleda, kako mladi svet drvi mimo njega?

Ti meni luč, jaz tebi ključ, je že nekajkrat povedal Gregorju. Boltar ve: ko bo toliko ob moč, da ga bo plug metal, potlej je konec. Takrat se bo treba pripraviti za drugo oranje.

Z Boltarjevim očetom je bilo prav tako. Teden dni po tistem, ko je nehal orati, je legel. Štirinajst dni je ležal, pa je minil.

Boltar se smeje.

„Hejs, Liseč!“

„Marička, od sebe, od sebe.“

Marička pogleda nazaj in se tudi smeje.

Tako Boltarjeva dva orjeta.

Gregor pa travnik brana.

Opoldne ležeta pod češnjo in čakata na južino. Toliko je ostalo, da se ne spleča hoditi domov. Bodo že sem prinesli.

Boltar je moker. Sonce je močno. Hudimana. Senca se prileže. V češnji šume čebele.

„Lepo sva zorala,“ gleda Boltar brazde.

In se spet smeje.

Marička tudi.

Potlej dekla prinese južino. V cekarju.

Boltar in Marička jesta. Počasi za-

Po športnem svetu

RUDOLF OVETKO, nestor slovenskih sabljačev je umrl v Ljubljani 15. decembra v starosti 97 let. Ovetko je bil odlični sabljač in organizator slovenskih športnikov te panoge. Bil pa je leta 1912 tudi član avstrijske olimpijske ekipe in je precej doprinesel k srebrni medalji, ki jo je tedaj ta ekipa osvojila. Bil je torej prvi Slovenec in tudi prvi Jugoslovčan z olimpijskim odličjem. S sabljaškim športom je začel že leta 1896 na Vojni kadetski šoli v Trstu, nato pa še izpopolnjeval na Vojnem inštitutu v Dunajskem Novem mestu. Njegovi največji uspehi so bili: leta 1907 je bil avstrijski prvak v sablji, leta 1912 drugi v sablji in floretu, leta 1908 in 1910 je bil prvak avstrijske armade v obeh orožjih, leta 1911 pa evropski prvak, prav tako v obeh orožjih.

NA 19. BALKANSKEM prvenstvu v košarki, ki je bilo decembra lani v Skopju v Macedoniji, je jugoslovanska državna reprezentanca osvojila že šestnajsti naslov balkanskih prvakov. Premagala je Grčijo z 91: 57, Romunijo s

101:80, Turčijo s 101:71 in Bolgarijo s 96:90.

V KRANJSKI GORI je bilo 31. decembra mednarodno tekmovanje v slalomu, katerega se je udeležilo poleg slovenskih alpskih smučarjev precej odličnih tekmovalcev iz Italije, Avstrije in Zahodne Nemčije. Bojan Križaj je bil med favoriti, vendar mu ni uspelo zasedsti prvega mesta, predvsem zaradi smole v prvem teku, ko je bil šele peti; v drugem teku pa je bil drugi za Avstrijcem Ennom. Prvo mesto v končni kvalifikaciji sta zasedla z enakim časom zmagovalca prvega teka Italijan Bernardi in zmagovalca drugega teka Enn. Križaj je bil tretji. Izredno dobro se je uvrstil tudi Kuralt, ki je bil osmi; Strel, evropski mladinski prvak, je zasedel 14. mesto. Magušar je bil 18., Kozelja 22.

Obvestila:

SOBOTA, 28. januarja:

V Našem domu v San Justo pustna veselica ob 21. uri.

NEDELJA, 29. januarja:

Prireditev Duhovnega življenja na slovenski Pristavi.

SOBOTA, 4. februarja:

V Slomškovem domu ob 20 pustna veselica. Igra orkester „Triglav“.

26. februarja 1978

Tombola na Pristavi

Naš dom

San Justo

Pustna prireditev

v soboto, 28. januarja, ob 21. uri

Sodeluje DUC IN ALTUM!

Denar ni vse!

So še druge veliko važnejše dobrine, kot npr. zdravje! Sloga vam skuša vedno svetovati najboljše. Skozi vse leto vam priporoča pametno varčevanje, sedaj, ko se bliža čas počitnic, pa vam svetuje: pazite na svoje zdravje! Konec tedna v prijetnem domačem okolju na letovišču SLOGA v Villa Udaondo bo vašemu zdravju v veliko korist. Postrežbo z domačo hrano in hladno pijačo ima letos na skrbi družina Andrejakova. Večje družbe in družine, prijavite se za kosilo ali večerje na T. E. 659-1307 ali 658-6574.

Vaše počitnice v Bariločah

Možnost ob jezeru Mascardi v paviljonu (hotel v gradnji).

Prijave: Rodríguez Peña 846/III - Capital (Asociación Eclesiástica de San Pedro) TE.: 41-7184

PUSTNA
VESELICA

v SLOMŠKOVEM DOMU bo
v SOBOTO, 4. FEBRUARJA ob

20 uri. Konec ob 1 uri.

Igra orkestra „TRIGLAV“

Prof. dr. JUAN
JESUS BLASNIK

špecialist za ortopedijo
in travmatologijo

Marcelo T. de Alvear 1241, pta. baja
Capital Federal
Tel. 41-1413

Ordinira v torek, četrtek in soboto
od 17. do 20. Zahtevati določitev
ure na privatni telefon 628-4188.

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL
CASCANTE

Escribano Público

Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, ofic. 2

T. E. 35-8827

„Kar tu ostani, sam mu lahko povem. Saj bosta brž končala.“

Boltar odhaja. Med njivami gre in se ozira na levo in desno. Da bi imel palico, bi bil podoben beraču. Marička strmi za njim.

Potlej orjeta Gregor in Marička. S konji. Vola sta privezana češnji.

Hitro gre. Gregor stopa pokonci in je resen. Z očmi gre za lemežem. Prst pada na stran.

Do treh je vse zorano.

Brez očeta.

Češnja v našem bregu je gola.

Oprašena je in videti je drobne, zelene plodove.

Včeraj je Boltar umrl. Tako, kakor da bi šel na polje in ne na drugi svet.

Zjutraj je bil še pri zavesti. Testament je naredil koj, ko je zdravnik omenil pljučnico. Je tudi očeta pobrala.

Že proti večeru je šlo, ko se mu je zbledlo. Roke je držal od sebe, kakor da orje, in narahlo se je smejal.

„Hejs, Liseč!“

Potlej je hotel vstati. Komaj so ga potisnili nazaj.

Pod noč je pričel umirati. Nihče ni mogel uganiti, ali je pri zavesti ali so ga moči že docela zapustile.

Tako je ugasnil.

Gregor je ustavil uro in zagrnil okna.

Zdaj orje in seje Gregor. Pa je prav

tak kot oče. Ko orje, se smehlja in pravi, da bo oral do zadnje ure.

Boltarji so vsi taki.

jemata in gledata v polje. Vola se otepata muh in silita v leščevje.

Po južini Boltarjeva dva še sedita. Za spoznanje vetra je. Od Kriške gore vleče.

Boltar sedi in s palcem tlači tobak v čedro. Marička je s hrptom naslonjena na češnjo.

Potlej Boltar kadi in s prsti mečka odpadlo češnjevo cvetje. Letos bodo češnje obrodile. Vse tako kaže.

Ko je čedra mrzla, se Boltar vzdigne. Nič mu ni toplo, v pleča ga mrazi. Spet orjeta. Sonce sije, a Boltarja skoraj zebe.

Na sredi njive mu uide plug iz brazde.

„Prekvat vendar!“

Boltarja je sram pred Maričko.

Vola morata nazaj. Marička od strani gleda očeta. Nekam blede so videti. Še preden prideta do ozar, je plug že drugič zunaj. Boltar se na koncu težko oddihava.

Nazaj gredé skoraj sloni na ročicah in čeprav gresta vola počasi, mu gresta prehitro.

„Zebe me,“ nerad izdavi pred Maričko.

„Zebe? Mokri ste bili in vetrovno je.“

„Res je vetrovno“, pravi Boltar.

„Pa naj Gregor pride, da končava, tiho izkolca Marička. Pozna očeta. Zdaj bo zrasel.“

Pa nič. Boltar je čudno miren. „Nemara bi bilo tako najboljše.“

Marička se čudi.

„Do Gregorja bom šla z vami, ata.“